

Економска и социјална права спадају у другу генерацију права и слобода. Она су се афирмисала на преласку из либералног у период развијеног капиталистичког друштва у коме држава преузима важну улогу , пре свега у социјалној и економској сфери.

У економска и социјална права у већини држава, али и код нас у Републици Србији, спадају и гарантују се следећа :

1 . Право на имовину (својину) и слобода предузетништва - То је право које Устав РС гарантује и предвиђа као основу економског уређења земље , при чему се код нас подједнако штите приватна, задружна и јавна (државна) својина. Пошто је својина више социјална, а мање индивидуално право, она и код нас може да се ограничи па и одузме ако то налаже јавни интерес (путем експропријације), уз правичну накнаду. И Устав од 2006 год. гарантује и **слободу предузетништва** пошто је економска улога својине, њена корисност везана за остваривање одређених иницијатива и предузетничких планова.

2. Право наслеђивања – је саставни део права својине па се са њим заједно и гарантује, при чему Устав РС гарантује да ово право не може бити искључено или ограничено због неиспуњавања јавних обавеза.

3 . Право на рад – је темељно економско право грађана сваке земље па и код нас. Произашло је из борбе радничке класе за побољшање свог социјалног и класног положаја. Уз право на рад, Устав РС од 2006 године признаје и слободу рада, као и слободан избор рада (занимања) сваком човеку према способностима и афинитетима. Поред наведених елемената, право на рад експлицитно садржи и забрану принудног рада, поштовање одређеног правног режима у раду по коме запосленом радни однос може престати само на начин предвиђен законом и колективним уговором, као и право на зараду по основу оствареног учинка или на материјално обезбеђење за време привремене спречености. Остваривање ових права детаљно је регулисано **Законом о раду** .

4 . Право на здравствену и социјалну заштиту и пензијско осигурање – представљају права социјалне сигурности, којима се грађанима обезбеђује право на здравствену заштиту, као и друга права у случају болести, смањења или губитка радне способности, трудноће, незапослености, право на пензију, право на здравствену заштиту породице и породичну пензију и друга права на основу социјалног осигурања.

5. Заштита породице, мајке и детета - Родитељи имају право и дужност да се старају о подизању и васпитавању деце, али су и деца дужна да се старају о својим родитељима. Мајка и дете имају посебну заштиту, пре свега малолетна деца о којој се родитељи старају. Деца рођена ван брака имају иста права и дужности као и деца рођена у браку .

- На интернету погледати Универзалну декларацију о правима човека из 1948 год. и Устав Републике Србије из 2006 године

За сва питања обратити се на следећу e-mail adresu **sladjap81@hotmail.com**